

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztáv ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét ill' tö közlemények és pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NEZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. A szerkesztőségen kívül elfogad előfizetéseket és hirdetéseket a helybeli könyvnyomda is.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 krt. Bérmentelen levelek csak ismerkeztől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Községi közgyűlés.

A kánikulai hőség, az aratási munka, a kisteleki vásár, a tárgysorozat ugy látszik mind közreműködtek, hogy a folyó havi rendes közgyűlés e hó 1-én csekély részvét mellett tartatott meg.

Néhány képviselő jelenlétében tárgyalatott le a községi előljárókkal: 1. Csongrád megye központi árvaszéke 1711. 1886. sz. a. végzésével meghagyja, hogy az árvalateti pénzek az árvaszékhez 3 hó alatt tömegekként terjesztessenek be.

Sajnos, hogy a községi életben nem lehet egy könnyen meghonosítani, a mi célszerű, hogy minden egyes tárgynál határozati javaslat legyen a közgyűlés elé terjesztve.

Igaz, hogy a községi jegyzők teendője évről-évre szaporodik és ma-holnap alig lesznek azok képesek a végzendők halmozát felölelni; igaz, hogy községünk szervezete nem engedi, hogy az előljáróktól oly szakismeretet s képzettséget igényeljünk, hogy azok határozati javaslatokat készítsenek; de igaz az is, hogy egy-egy ily leirat, átirat, vagy meghagyás sokszor oly előzményekre hivatkozik, melyekről a képviselő testület tagjainak alig van, de gyakran is lehet tudomásuk, minek természetes következménye, hogy nem szólhatnak a tárgyhoz. Jelen esetben is belügyminiszeri rendeletre, közigazgatási bizottság határozatára hivatkozik a fenti végzés, a belügyminiszeri rendelet ép oly ismeretlen lévén a közgyűlés tagjai előtt, mint a hogy nem tudván mi történt a közigazgatási bizottság ülésén, ki kellett a közgyűlés és Kone Lajos jegyzőt küldeni, szerezzenek az ügy állásáról kellő tájékozást, értekezzenek az árvaszék elnökével és referáljanak eljárásuk eredményéről a jövő havi rendes közgyűlésen.

Ha a megyei árvaszék határozatán

TÁRCZA.

A hírlapirodalom keletkezése és elterjedése.

Közli: G. V.

(Folytatás.)

A 17-ik század végén már Amerikában is keletkezett hírlap. Az első hírlap 1690-ben indult meg, 1775-ben már 35, 1800-ban 150 s 1850-ben 2300 volt számuk. A hírlapirodalom sehol sem örvend oly elterjedtségnek, mint az új világrészben hol ma már 9000-en jóval fölül álló hírlap jelenik meg. (De tartozom egyúttal megjegyezni, hogy az „amerikai“-ság minden tekintetben jellemzi.)

Az egész világon mindenütt el van terjedve a hírlapirodalom. A műveltségnek fokmérőjéül ma már a hírlapok és a hírlapolvasók számát szokták venni. Számot vet azzal minden hatalom, mert az maga „hatalom“. Találón mondja az angol: „a toll hatalmasabb, mint a kard“. A fegyver csak leigáz, de a hírlap, a sajtó hódít.

S nem lesz ennél fogva érdektelen, ha a világ hírlapirodalom számszerű adatait a következőkben feltárom.

változtatni nem lehet, bele kell nyugodnunk a tényekbe, elég baj az, ha így áll. Nem a pénzösszeget vesszük egyedül, hogy az, a nélkül is szegény községünkben kivitetik, hanem azon sok járás-kelet, mely majdnem elmaradhatlan lesz ily hagyatékok értékesítése, kiutalványoztatás alkalmával. Van más hátránya is, de most egyelőre hagyjuk azt. Ha még nem késő.

Ezen ügy tárgyalása alkalmával is eszünkbe jut, mit gyakran fájaltunk, hogy községünk, bár a megyei községek között, mondhatjuk minden irány és tekintetben, első helyet foglalja el, a megye közigazgatási bizottságában újév óta képviselve nincs. Nincs az rendjén. Igaz, hogy a törvény nem írja elő, mely községekből választandók a közigazgatási bizottságnak tagjait, de a törvényhatósági tagok kellene, hogy választások alkalmával szem előtt tartásuk, mi a méltányos, mi a jogos és mi a célszerű!

Nem szükséges, hogy fejtegyünk, mily fontos ok a közigazgatási bizottság határozatai, nem kell, hogy kifejtjük azt, mikép minden községnek vannak speciális érdekei, melyeket megvédeni, ép a községből választott közigazgatási bizottsági tag volna hivatva, vannak oly viszonyok a községben, melyek a legnagyobb adminisztráció mellett sem ismertek a fölöttes hatóságok előtt, vannak körülmények, melyek ugy szólván követelnék, hogy a közig. ülésen a nagyobb község képviselve legyen.

Méltányos, jogos és célszerű volna tehát, ha hogy jövőben minden megyebeli nagyobb községből választanának legalább egy-egy bizottsági tagot!

2. Az 1884. évi adószedői számadások megvizsgálásáról és a felmentvény megadásáról szóló 125. kgy. 1886. szám alatti megyei határozat felolvastatván, tudomásul vétetett. Ha oly pontosan folynának be

Németországban	3775
Angolországban	2500
Franciaországban	2000
Olaszországban	1126
Ausztriában	718
Magyarországban	719*
Oroszországban	500
A kis Svájcban	450
Svédországban	296
Norvégiában	178
Spanyolországban	400
Portugáliában	250
Dániában	250
Belgiumban	250
Hollandiában	250
Görög- és Törökországban	200
Észak-Amerikában	8129
Közép- és Délamerikában	1000
Azsiában	387
Afrikában	50
Ausztráliában	100

Összesen tehát . 23518

hírlap adatik ki a föld kerekén. A hírlapírás- és kiállítás foglalkozók száma, szigo-

* E számban a hazánkban megjelenő nem magyar nyelvű (237) hírlap s szakfolyóirat is benne foglaltatik.

az adótartozások, mint minő pontosan kezeli és számolja el azokat az adószedő, „ugy nem volna soha állami adó végrehajtókra“ szükség és az nagy megtakarítás volna.

3. Az 1879., 1880., 1884., 1885. évről szerkesztett gyámpénztári és az 1884-ik árvalateti pénztár számadások elbírálva visszaérkeztek. Volt csekélyebb számadási hiba, kisebb marasztalás, de az illető számadók mulasztásaikat időközben helyre hozván, a felmentvény nekik a szokott óvások fentartása mellett megadatott.

Még néhány számadásra közölt észrevétel és utasítás olvastatott fel, a csendesen lefolyt gyűlés berekesztése előtt Pap Ákos jegyzőnek, 6 heti szabadságidő engedélyezése tudomásul vétetett.

Az építkezési szabályrendelet.

II.

Nézetünk szerint egy építkezési szabályrendeletnek, azon hely viszonyait, a melynek számára meghozatik, mindenkor szem előtt kell tartania, ezen viszonyokkal számolnia kell, mert különben nem a kívánt, de sőt az egészen ellenkező hatást fogja szülni.

Nem habozunk kijelenteni, hogy az építkezési szabályrendeletnek mindenek felett figyelembe kell vennie a polgárok anyagi viszonyait, tekintettel kell lennie az építkezőknek duzzadt vagy kevésbé duzzadt zsebeire, s épen ezért szerintünk minden oly szabályrendelet, mely a nagy városok mintájára készül, kisebb községekben károsan fog hatni. Lám Szeged elég nagy város, Budapest után a legnagyobb városa Magyarországnak s mégis azt látjuk, hogy fejlődésében egyszerre megakadt, ma-holnap a meglévő házak sem találnak gazdára. Mi, a kik elfogulatlan szemlélői voltunk Szeged város rendezésének, nem sok jó reménnyel voltunk a világvárosias fejlődés iránt: az építkezési

ruan csak a belmunkatársakat s illetőleg azokat számítva, kiknek rendszeres foglalkozása a hírlapirodalom, s keresetüket ebből meritik, a 100,000-en jóval fölül áll.

Hány millióra mehet az előfizetők, napi vásárlók, olvasók száma, — kiszámítani lehetetlen.

És most vessünk egy pillantást a magyar hírlapirodalom történetére és jelen állapotára.

Hazánkban a mult század első negyedében, Pozsonyban latin nyelven jelent meg az első hírlap. 1731-ben Budán keletkezett egy német nyelvű s Szeben nem rég ünnepelte ma is fönnálló német hírlapjának százados fordulóját. A magyar hírlapirodalom azonban csak 107 éves multtal bir. Az első magyar hírlapot 1780-ik évben Pozsonyban Ráth Mátyás „Magyar Híradó“ címen indította meg, melynek szerkesztését 1783-ik évben barcafalvi Szabó Dávid és Révai Miklós vette át, 1787-ben pedig Szacsvai Sándorra szállt a szerkesztőség, ki lapjának címét „Magyar Kurir“-ra változtatta, s egyúttal a lap kiadását Pozsonyból Bécsbe helyezte át.

1793-ban a szerkesztés Décsi Sámuelre hárult, ki azt 1797-től 1815-ig Páncél Dániellel társaságban vitte; az utóbb említett évtől 1822-ig azonban a szerkesztő egyedül Páncél

ügy nem a lakosság zsebeihez, pénzbeli viszonyaihoz volt szabva, nem voltak tekintettel Szeged város specialis viszonyaira s a Budapestnél is szebb világvárossá tenni akart Szeged fejlődése egyszerre csak zátonyra jutott.

Nem mondjuk, hogy úgy járunk építkezési rendeletünkkel, mint Szeged, párhuzam nem is vonható, de annyit egész bátran kijelentünk, hogy nem hisszük, miszerint valami gyakorlati értéke leendő a szabályrendelet dacára a közegészségügy javulni nem fog — már legalább a mi Mindszentet illeti és a tűzrendőri szempontból sem fog a helyzet lényegesen kellemesebbé válni; sőt valót mondunk, ha azt állítjuk, hogy a szabályrendelet a közegészség romlását fogja eredményezni.

No de ha már ennyit kockáztattunk, jelentjük ki azt is, hogy mi a megyei építkezési szabályrendelet célját tévesztett dolognak tartjuk oly sok mindenféle hatósági eljárás szakértői szemle és egyéb költséges dologhoz van az építkezés kötve, hogy az a szegény zsellér polgártársunk, a ki 200—300 forintot egy élet munkája árán megtakarított, hogy majd öreg napjaira egy házacskát építhessen magának, ettől a spekulációtól elesik: a ki építeni akar, duzzadt tárcájának kell lenni, mert bért ezentul tervekészítésre, hatósági eljárásra, szakértői szemlére és esetleg még ügyvédi segítség igénybe vételére is szüksége leendő, körülbelül annyi pénz, a mennyiből eddig egy-egy szobás házacskát fel lehetett építeni. Hol van még az építkezés? szakértők ugyan nem vagyunk, de úgy gondoljuk, hogy az, a ki eddig 200—300 frtot szánt egy ház építésre, ezentul legalább is 1000 forintot tegyen zsebébe, ha építeni akar.

Nem számolt ez a mi építkezési szabályrendeletünk azzal, hogy Csongrád megye legtöbb községét nagyon szegény sorsu polgárok lakják s nem számolt azzal, hogy a szilárd építkezési anyagok árát nálunk háromszorosan kell megfizetni; s épen ezért hajlandók vagyunk föltenni, hogy eme nagyvárosias színezetű szabályrendelet nem is eredeti munka, hanem valamely nagyobb város szabályrendeletének egyszerű másolata. Valóban kevés hiányzik még belőle, hogy Csongrád megye minden községéből egy-egy fővárost nem akar a szabályrendelet csinálni, mert ez is meg volna mindjárt, csupán ezt a kifejezést, „földszintes házat nem szabad építeni!“ kellett volna valamelyik szakaszba betenni.

És ha már van szabályrendelet, és ha minden községet olyan nagyon szép külsejűvé akarnak tenni minden áron, hát legalább a községek rendezése tekintetéből egy alapelvet kellett volna a szabályrendeletben megállapítani, azt t. i., hogy tartozik minden község egy építkezési — vagy mondjuk utcaszabályozási

volt, kit 1828-ig Igaz Sámuel követett, s ez időtől az utolsó szerkesztő Márton József volt, a ki is 1834-ben lapját megszüntette.

Ez volt az első magyar lap története.

A második magyar hirlap 1788-ik évben (Páncél Dániel által) Pesten „Magyar Mercurius“ cím alatt adatott ki, 1793-tól már ez is Bécsben jelent meg, de 1797-ik évben megszünt s a szerkesztő, mint említém, a „Magyar Kurir“ szerkesztőségénél folytatta hirlapirodalmi működését.

A harmadik magyar hirlap a Görög Demeter és Kerekes Sámuel által 1789-ben megindított „Hadi és más nevezetes történetek“ című lap volt, mely 1792-től „Magyar Hirmondó“ nevet vett föl, de 1803-ban már megszünt, mi alatt Erdélyben egy új lap, a „Magyar Hirvivő“ keletkezett.

Az egyedül álló „Magyar Kurir“-nak 1806-ban méltó s életrevaló társa keletkezett. Kulesár István ekkor indította meg a „Hazai tudósítások“-at, melynek címe 1812-ben „Hazai és külföldi tudósítások“-ra változott, sőt ez évben már a „Hasznos Mulatságok“ mellékklappal is meg bővült. Kulesár lapja igen kedvelt

tervet készíteni, a melyet a megye közönsége vizsgál fölül és hagy jóvá; s tartozik mindaz, a ki épít, ezen utca szabályozási tervhez alkalmazkodni, mert hogy esetről-esetre állapíttassék meg az építkezés vonala, azt mi egyáltalában nem tartjuk helyesnek, mert míg egyrészt az építkező az építkezési ügyekben mindenhatóvá tett szolgabíró önkénykedésének lehet kitéve, addig másrészt, a befolyásosabb épen ezen szolgabírói rumipotentiát, a maguk előnyére kizsákmányolhatják.

Az egész község rendezésére vonatkozó törvényesen elfogadott tervezet bekívánása nélkül építkezési szabályrendeletet készíteni, szerintünk legalább is olyan dolog, a ki először is nem a ház falait, de annak tetejét akarja felrakni, avagy a midőn valakinek egy gombja van s ahhoz vásárol kabátot, nem pedig a kabáthoz vásárol gombot.

A viláért sem mondjuk, hogy nincs ennek a mi életbeléptetendő szabályrendeletünknek olyan része, a melyet a magunk részéről is jóvá nem hagyhatnánk, de mivel épen a szegényebb sorsu lakosság építkezését nehezíti meg, sőt jobban mondva lehetetlené teszi; nem fogadhatjuk hosannával, de sőt kénytelenek vagyunk annak hiányaira, még pedig a mi álláspontunkból lényeges hiányaira reámutatni.

Mielőtt az építkezési szabályrendeletnek azon részét tárgyalnók, mely a tulajdonképeni építkezésre vonatkozik, előbb bonckés alá kell vennünk azon szakaszát, mely az építkezési ügyekben, még az építkezés milyensége és az utcaszabályozás tekintetéből is a szolgabíró ruházza föl határozati joggal.

Erről azonban jövőre.

Fürdő-idény

A fürdő-idény derekán vagyunk, a lefolyt júliusi szárazság és forróság alatt irigyelték a vizek mentén lakók boldogságát azok, kiknek semmiféle folyóvizük nincs.

A per eminentiam fürdő helyek zsufozásig telvék vendégekkel; a hol pedig semmi néven nevezendő hideg fürdő nem volt, ott lázasan iparkodtak létesíteni a milyen — olyan fürdőket; a székes tavak vizei — miként a lapokban olvastuk, mindenütt üditő fürdökké alakítottak, mindez azt bizonyítja, hogy szokatlan a szárazság, kiálthatatlan a hőség. De még mást is bizonyít a fürdők létesítése, azt t. i. hogy az egészség fentartásának egyik lényeges kelléke a fürdő.

A bedugult pórusok megnyitása, a fürdőbe szitt egészségtelen por kellemetlensége, a test megtisztítása s tisztán tartás, címét 1849-ben „Nemzeti Ujság“-ra változtatta, s ez 1848-ig főnállt, a midőn ismét címében történt változással rövid idő múlva végkép megszűnt.

A magyar közönségnek egész 1830-ik évig tehát két hirlapja volt. Ezen évben szaporodott föl azok száma már tízre; (köztük a „Jelenkor“ s mellékklapja a „Társalkodó“, a melynek megindítására az engedélyt még Kisfaludy Károly nyerte el, de ő jogát Helmecyre ruházta. A „Jelenkor“ 1848-ban szűnt meg. Az 1843-ik évtől fogva Széchenyi politikai cikkei e lapban jelentek meg, mely egyébként a konzervatívek közlönyének tekintetett.

Az 1837-ik évben Orosz „Hirnök“ című lapot indított meg, mely „Századunk“ mellékklapjával együtt 1845-ben szűnt meg. A „Hirnök“ volt az első lap, mely a törvényhatóságok beléletének ismertetésére s általában a közügyek haladásának föltüntetésére figyelmet fordított, s a megyegyűlésekről rendszeres tudósításokat közölt.

(Folyt. köv.)

tása, a nyomott lég szülte lehangoltság s a száz és százféle hátrányok, — mik a a nagy forrósággal együtt járnak, mi által volnának ellensúlyozhatók s elháríthatók, ha a felüditő s jótékony fürdővel nem?

Midőn a fürdő idényenyl foglalkozunk, nem célunk a fényenyl berendezett fürdőhelyekről szólni; nem akarjuk a fürdőhelyek azon vidékeit lefesteni, mikre a természet az ő szépségeit ugyszólván pazarolta. Mindezt nem akarjuk, hanem igenis célunk a magunk fürdőjére pár kegyeletos pillantást vetni, ez érdekel bennünket legközelebb, ez éltetett bennünket a szokatlanul magas hőben, s sok jóval halmoz el még a saison hátralevő részében is. — A mi fürdők a Tisza, ennek üditő vizét használjuk fel egészségünk fenntartására.

Csak hogy akkor tudunk mi valamit méltatni, midőn azt nélkülözünk kell. Ez oly igazság, mit elvitatni nem lehet, avagy nem tapasztaljuk-e, hogy községünknek alig számba vehető része használja a Tiszát fürdésre, úgy lehet, ha oly önként ajánlaná fel e folyó üditő vizét, mint a hogy felajánlja, ha mért földnyire feküdnék tőlünk, akkor sokan sóvárognának a fürdés után, de miután úgy szólván szánkban van, hát nem kell.

A Tisza a hazánkban levő összes folyóvizek közt a legjobb, hőmérséklete a fürdésre legalkalmasabb, iszapja némi gyógyerőt rejt magában.

Hogy mily gyógyhatással van a Tisza vize s iszapja a beteg tagokra, szabadjon pár példával illusztrálnom.

Néhány év előtt egyik Tisza melletti városban laktam, egy ismerősöm oly makacs köszvény bajban szenvedett, hogy csakis mankók segítségével — úgy is nagy kinnal — tudott egyik helyről a másikra mozogni. Anyagi helyzete nem engedte, hogy gyógyfürdőre rándulhatott volna. E desperátus helyzetében aztán többek ajánlatára a Tisza iszaphoz folyamodott. Az eredmény — mit maga sem reményelt volna, az lett, hogy a Tisza fürdőnek s iszapnak két havi kitaró használata után annyira felépült, hogy önerejéből, mankók nélkül ruganyosan járhatott.

De ne menjünk messze példakért. Egyik mindszei polgártársunk ez idén csakis övéinek támogatása mellett juthatott a fürdő-idény kezdetén a fürdőbe, két rendbeli baja miatt önerejéből járni sem tudott, s a Tisza fürdő néhány szori használata után bajai enyhültek, teste annyira ruganyossá lett, hogy önerejéből látogathatja a fürdőt, sőt miként ő maga örvendve dicsekedett, megromlott szemvilága annyira helyre állott a naponkénti fürdés által, hogy most, a mire a tél, tavasz folyamán képtelen volt — olvasgatással töltheti el üres perceit.

Nem szükséges hosszasan bizonyítani azon hasznokat, miket a tiszai fürdés nyújt, eléggé meggyőzővék annak jótékony hatásáról azok, kik naponta, vagy legalább is gyakorta fürdenek.

Méltán csodálkozunk a lakosságon, hogy fürödni nem megy, sőt mint tapasztaltam egy nagy tömeg a fürdéstől irtózik. Pedig ha valakire jó hatással van a fürdő, úgy kétszeresen jó hatással lenne azokra, kik egész héten külső munkával elfoglalvák, szemek véresek, a por marásától, mellök telve a beszitt portól, pórusaik bedugulvák, mi által a test párolgása lehetlenné tétetik, bizonyára ezekre nézve elmulasztatlan volna ha többször nem legalább az egy héten egyszeri fürdés, so, kan teszik is ezt, de a legtöbbben nem.

A nyári forróság alatt az egészség fenntartásának egyik kelleke a gyakori fürdés, miért is azt öregnek, fiatalnak, egészséges és betegesnek egyaránt a legmelegebben ajánljuk.

Hátra volna még a fürdő helyiségünkről röviden megemlékezni.

Mindszent intelligens közönsége mindig pártolója volt minden jó s hasznos intézménynek.

Eléggé mutatja ezt a fürdő épület is.

E környéken Szeged után legkényelmesebben van berendezve a mindszenti fürdő, nem is szólva a kisebb helyekről, Szentés és Csongrádra korlátolva van a fürdés az által, hogy a nap egy bizonyos részében a férfiaknak, más óráiban a napnak meg a nők számára van nyitva a fürdő, míg ellenben nálunk a két részre osztott helyiségben a nap bármely órájában, mindkét nembeliek fürödhetnek, s ez azon előny, mi fürdönket a vidék fürdői fölé helyezi, nem is szólva a tágas társalkodási s pihenő helyiségről, mit másutt szinte fel nem táltatunk.

Elismerésünket érdemli meg a fürdőtulajdonos tapintatos eljárásáért, úgy azon áldozatkészsége s figyeleméért, melyben a közönséget részelteti, de hogy ily helyiség fenntarthatja magát, az érdemet a fürdő közönségtől sem szabad megvonni. Ámbár sokan vannak, kiknek oly anyagi helyzetük van, hogy a fürdő helyiség érdekeit előmozdithatnák, s egészségi szempontból rájuk férne a fürdés, sajnos — hogy ezt elmulasztják; de az intelligentia soraiban kevés van, ki a fürdőt ne pártolná.

Sokan óhajtanák, ha zuhany is alkalmaztatnák a fürdőben. Azt hisszük ha a közönség pártolja a fürdőt, ha az idén nem is, de jövő évben a közönség ebbeli óhajának is érvény szerezhető.

A pusztai tűzoltóság.*

Írta: József főherceg.

Hogy lehet pusztán, vagy 1000 lakostul nem haladó kis községben egyszerűen és kevés költséggel egy céljának mégis megfelelő kis tűzoltó csapatot felszerelni?

Ezen kérdés fejtegetésébe azért bocsátkozom, mert a legnagyobb akadály ily testület szervezésénél a nagy költség főképp ott, hol kevés a vagyon és hiányzik a pártoló. Ez riasztja vissza a pusztát vagy tanya birtokosát, a község lakóit a szép és hasznos eszmétől.

Kis községben és pusztán vagy több közel egymáshoz fekvő tanyán egy 16 emberből álló, jól betanított és buzgó tűzoltó csapat a vész napján nagy áldás és tökéletesen elég a duló elem legyőzésére, főképp ha a többi lakosok támogatják.

Ezen 16 tűzoltó a következő rangfokozatból áll: 1 parancsnok, 1 csővezető 2 mászó, 4 szerelő, 8 szivattyús. Mivel a szivattyu hajtására és a víz szerzésére mindenhol elég erős fiatal embert találni, kik betanítás nélkül is egy szivattyus felügyelete alatt megfelelnek, 7 szivattyus a fontosabb mászó szolgálatra használható.

A felszereléshez kellenének: 1. ott a hol elég ló van és nagyobb a község kiterjedése, egy kisebb szivó és nyomó kocsiszivattyu, p. o. egy „major kocsiszivattyu,” más helyeken, a hol kisebb a kiterjedés, egy „két kerekű egytetemes taliga-

szivattyu“ célszerűbb, melyet emberi erővel vagy egy lóval vagy számmal lehet vontatni.

2. Egy szerkocsinak átalakított egyszerű löcsös parasztszekér, melyre 4 deszkatulés 10—12 emberre van alkalmazva és egy kis szerláda az első ülés alatt. Az ülések alá helyeztetnek el; 3 dugó-létra és a kocsis oldalaira alkalmaztatnak vaskarikák, melyekbe nyelükkel dugatnak: 2 ásó, 2 lapát, 2 vasvilla és 1 csákány. A nagy tűzfejse szíjánál fogva felakasztható, ha nem veti egyik szivattyus a hátára.

3. Három 15 méteres tömlő, melyek összegöngyölitve és régi zsákba vagy gyékénybe burkolva a szivattyu szekrényében vagy a szerkocsis lédájában helyeztetnek el.

4. Az egyes tűzoltók ruházata és felszerelése.

A két járműhöz kell két kocsis 4 lóval, a mi minden községben és pusztán található és ha a lakosok egyetértenek, minden napra meghatározhatják, melyik gazda fogja be lovait tűz esetén. Ha tűzoltók maguk birnak lovakkal, legjobb, ha ők vállalják el a fuvarozást.

Vízszerezésre, hála istennek a legtöbb, főképp magyar ajkú községben található elég gazda, ki kádjában, hordójában szekérral hozza a vizet, ha a tűz közelében nincs is, szivattyuzásra van kut vagy folyó.

Van még egy nagyon buzditó, de nem okvetlen szükséges kiadás, t. i. tűz esetén egy kis pénzbeli segély, p. o. minden működési órára kivonult tűzoltóknak rangkülönbség nélkül 5 kr, minden 2 ló után óránként 20 kr, a munkaidő vesztés és ruharontás fejében.

Ha számítunk tehát a községben évenként 2 tüzesetet, melyek 5 óra hosszat tartának, akkor a működési díjak 16 emberre és 4 lóra 12 frtot tennének ki, a mi csak kitelnék valahonnan.

Minden faluban és rendezett községben úgy is tartatik felváltva éjjeli őrség. Ha ez tüzet észlelvén, fellármázza a tűzoltókat, nem is kell külön tűzoltó őrség, azonban nem árt, ha egy tűzoltó éjjelig, egy másik pedig éjjeltől reggelig őrködik.

Ámbár kis községekben és pusztákon mindenki tudja az egyesek lakásait, mégis igen célszerű, ha minden ház falára, hol tűzoltó tartózkodik az utcai oldalon egy nagy T. O. van festve. Ez igen csekély kiadás és nagyon elősegíti a gyors riadót. A szerelvények és ruhaneműk beszerzésére nézve az orsz. tűzoltó-szövetség közp. irodája Budapesten a zöldfa-utcában szívesen ad felvilágosítást.

Mindenesetre előny, ha találkozik a szegény községnek vagyonos pártolója, mint például egy ott vagy közelben lakó földbirtokos, aki a hazafias vállalatot magáévá tévén, élére áll, vagy legalább a költségek egy részét elvállalja. Van is hazánkban erre több helyen szép példa és annyi ur van, a ki a sportnak más, inkább mulatságra szolgáló ágaira annyit költ, hogy maradhatna abból annak egy kis része ezen emberbaráti tűzoltó intézményre is.

Helyi és vegyes hírek.

— Tűz. Folyó hó 5-én déli 1/2 12 órakor a harangok vészongása riasztotta meg községünk lakosságát. Biró Pál háza gyuladt ki eddig ismeretlen okból és égett el egészen. Kevésbé mult, hogy emberélet is nem esett áldozatul a romboló elemnek, hogy ez nem történt, Kovács Károly községi végrehajtó és többek önfeláldozó, bátor és dicséretre méltó készségének és mű-

ködésének köszönhető, ugyanis tudomást szereztén a felől, hogy a lángokban álló házban özv. Danicskáné bent van, miután más ut a bemenetelre, illetve a mentésre nem volt, az utcára nyíló ablakot bezúzták, ez uton hatolván a lakásba, életét mentették meg nevezett nőnek. Többen működtek elismerésre méltóan, de ki kell, hogy emeljük Belicay Tivadar erélyét, hidegvérűségét és működését. Szerencse, hogy szélesend volt, különben a vízhiány, a tűzoltás körüli járatlanság nagyon is kívánatosá teszik a tűzrendőrség, tűzoltóság szervezését, alakítását.

— Megőrült. Sebők Mihályné Pálinkó Terézián, hozzá tartozói már régebben észleltek gyanus tüneteket, de úgy látszik a bajt nem találták eléggé komolynak, mert nem gyógykezeltették, mignem a szerencsétlen nőn kitört a legnagyobb foku téboly, dühöngött, tört, zuzott mindent, mi kezébe akadt, hogy ártalmatlanná tétessék meg kellett kötözni. Dr. Kaufmann József, községi orvos ur gyógykezelése alatt áll.

— Budavár visszafoglalásának 200-ik évfordulója, mint tudva van, ez évre esik. Hatóságok és egyesek mindent elkövetnek, hogy a nagy nap, jelentőségéhez mérten fényesen megünnepeltessék. Az ünnepély emlékére készült monographia és érmekre előfizethetni a szolgabírói hivatalban. A monographia ára 5 frt, az ezüst éremé 16 frt, a bronz éremé pedig 5 frt.

— Ajándék. Szendy Árpád ur a hangverseny jövedelméből 5 frtot ajándékozott jótékony célra. Hováfordítását a lap szerkesztő bizottságra bizta.

— Lólopások. Kis Balázs szegvári lakostól 2 lovat elloptak. Magán uton nyert értesülés szerint a h.-m.-vásárhelyi csendőrség elfogta a tetteseket és a lovak a károsultnak visszaadtak. Nem voltak ilyen szerencsések Korom Gáspárné mindszenti, és Pusztai Balázs h.-m.-vásárhelyi lakosok, mert az előbbtől eltulajlott 250 frtos csikója és 80 frtos lova, utóbbinak szintén százakat érő lovai nem kerültek meg mind ez ideig.

— Erdély pangó iparának emelése céljából az Erdélyrészi-Magyar-Közművelődési-Egyesület kibocsájtott s járásunk szolgabírói hivatalának is megküldött felhívásában ajánlkozik erdélyi iparcikk beszerzésére. Ebbeli tudakozóvanyokra Sándor József titkára és dr. Haller Károly alelnöke a nevezett egyesületnek (laknak Kolozsvárt) a legnagyobb készséggel válaszolnak. A romániai vámháboru következménye súlyosan nehezedik az erdélyi iparra, illő és célszerű, hogy mi magyarok, — testvéreinket ne hagyjuk elveszni, tönkre menni. Pártoljuk a honi ipart!

— Hogyan hirdetnek az amerikaiak? Nem lesz talán érdektelen, ha közöljük t. olvasóinkkal a minden tekintetben külön amerikaiak néhány hirdetését. A hirdetések szöszszerinti fordítása a következő: „A héten egy három tagból álló társaságot az idő közben kerekedett zápor egy házba kényszerite menekülni, melynek falát a nagy eső megrongálta, minek folytán a ház összeomlott és maga alá temette a belakókkal együtt a három sétáló egyént is. Mindannyian életüket veszték. Az alátemetettek sorsa általános részvétet keltett, noha magok tekinthetők halálok okozójának, mert ha egy Klington Janes építész mérnök (lakik Hallved stertt 85 sz. a.) által épített házba laktak, illetőleg menekültek volna, bizonyosan nem történik velök ezen szerencsétlenség, mivel az említett építész mérnök ur építményei oly szilárdak és tartóssak, hogy azokat semmiféle eső, földrengés stb. nem képes megrongálni. Klington James elvállal mindenféle épület ujonnan való felépítését, úgy javításokat és alakításokat is a lehető legjutányosabban. Értekezhetni véle lakásán bármikor. — Ditwoth Harry 18 éves fiatal ember tegnapelőtt agyon lötte

* József főherceg e szakszerű fejtegetését az orsz. tűzoltó szöv. közp. bizottságának küldte be, honnan azt közlés végett sikerült megkapnunk.

magát egy Wattebourg-féle revolverrel. A golyó azonnal kioltá a szerencsétlen életét, kit boldogtalan szerelem kergetett a halál karjai közzé. Kinek hasonló célra kell revolver és fájdalmat kiállani nem akar, az ne vegyen csak Wattebourg-féle revolvért, mert a tapasztalat megmutatta, hogy ezek a fegyverek a legcélszerűbbek. Számtalan öngyilkos által irt levél van a gyáros birtokában, melyek mind azt bizonyítják, hogy a Wattebourg féle revolver fájdalom nélkül kioltja az életet. Kezelése a milyen egyszerű, az ára épen olyan bámulandó olcsó. Minden nagyobb és rendes üzletben kapható. Kérve intetik a vásárlani akaró közönség, hogy igen sok helyt nem a valódi adatik el valódi gyanánt, mi a gyárost arra készítette, hogy készítményeit „Wattebourg fine“ felírással lássa el. — Két régi jó barát, kik már 25 év óta nem látták egymást találkozott, képzelhetni a nagy örömet, mit a találkozás okozott. Az egyiknek igen feltűnő, hogy a rég nem látott kedves barát, elválásukkor viselt ruhához hasonló színű és szabásu ruhában volt, kérdést intéz hozzá e miatt. „Oka egyszerűen az“ — mond emez, mert ezt a ruhát 25 év óta folytonosan viselem.“ „Hol vetted? Az Isten áldjon meg, mond meg én is ott szándékozom venni.“ „Szívesen. Jöjj velem Schmith Paulnak a Hudson strett 15. sz. a lévő üzletébe, ott, de csak is ott vehetsz magadnak az enyémhez hasonló minőségű kelméből készült ruhát. Ma már divatos színű és szabásu is.“ Schmith Paul ruhái oly tartósak, hogy azt egy ember nem képes elviselni; kik azt nem hinnék, könnyen meggyőződhetnek, ha tőle vesznek egy öltözetet a vevő a vételkor a rendkívüli olcsó áron, később pedig a ruha tartósságán fog csodálkozni. — Így hirdetik az amerikaiak!

— **Választókerületek térképe.** Gyakorlati értékű munkát végezett gróf Kreith Béla, díszes kiállításban bocsátva közre az „Asztria és magyarországi képviselőválasztó-kerületek térképe“-t, a magyar 1884—1887. és az osztrák 1885—1891. évi országgyűlési összes pártok és választó-kerületek s egyuttal a képviselők neveinek kitérésével. E munka a monarchia mindkét felében levő összes választó-kerületek politikai pártállását szemléltetőleg, azaz oly módon tárja elénkbe, hogy a térképnek egyszerű áttekinthetése után emlékeztünkben maradó tiszta tájékoztatást nyerünk a birodalom mindkét felének politikai helyzetéről. A mű szerzője, Kreith Béla gróf a térkép — minden előfizető — által ellenőrizhető — tiszta jövedelmének reá eső részét az orsz. magyar iskola-egyesületnek adományozta. A térkép bevételéből Kreith Béla gr. f. é. július 30-án 100 frtot küldött az orsz. magyar iskolaegyesületnek oly célból, hogy ez összeget az említett egyesület egy Bécsben már régen égetően szükségessé vált magyar iskola alapításához fordítsa. — (Ez összeg a „Pesti Napló“ f. évi aug. hó. 1. reggeli számában lett nyugtázva.)

Vidéki hírek.

Szegváron az elmúlt héten tették le alapkövét egy, a szentesi főutcában épülő, iskolának. Az alapozás téglából készül, állandóság jellegét hordja magán az ily építkezés; óhajtható, hogy a gyermekek azon épületben szintén jó alapot nyerjenek a tanításban, hogy jó alapon kezdve, szilárd legyen az a gyermekek jelleme felnőtt korukban és állandóan legyenek majdan hivei e hazának, odaadó készségű gyermekei Szegvárnak. — A volt megyeház épületei gróf Károlyi Sándorné ő excellentiája által megvették, hiszik és reménylik, hogy az árvaleány-ház mielőbb létesítetik az egész vidék szellemi előnyére, a nemeskeblű nő örökemlékü dicsőségre

Szentes. A szentesi dal-egylet elutazik az országos daláregyesületnek ez évben Pécsen tartandó ünnepélyére. A dalárdával utazik annak elnöke, Stammer Sándor megyénk alispánja, hogy a dalegyletet szeretett karnagya Jóó Károly fogja az ünnepélyen dirigálni, emlitenünk talán felesleges, kívánjuk, hogy jó szomszédaink ne csak szerencsésen utazzanak, hanem koszoruzottan, kiténtetve jöjjenek vissza. — Az ártézi kut vizbősége rendkívül nagy, mert az, mint a kiküldött szakértő bizottság — vizsgálat alapján — megállapította 24 óránként 354,240 liter vizet ad, holott a vállalkozó, Zsigmondy Bélát szerződése csakis 100,000 liter vizbőség előállítására kötelezte. Különbö lelkismeretes, költséges fáradozása némi jutalmat nyer 2542 frt 40 kr tiszteletdíj kiutalványozása által, ily százalékos jutalomdíj ki lévén az eshetőségekre kötve. — A szentesiek vasutügye is közeleg az eldőléshez, mert mint tudjuk, a vezérférfiak ez ügyben Budapesten járnak s lehet, hogy midőn lapunk megjelen, a vasutügy el lesz döntve. — Több nagy tüzkár volt Szentesen és határában az elmúlt héten, a legnagyobb Szeder János törvényhatósági bizottsági tagot érte, a mennyiben tőkei tanyáján mintegy 10,000 kereszt buza, nagymennyiségű s értékű széna és több tanyaépület lett a lángok martalékává, némelyek állítása szerint mi sem volt biztosítva, mások bizton vélik tudni, hogy az épületek és a gabonaneműek egy része biztosítva volt. A tanyaépületekben elhelyezve volt marhaállomány, ugy az ott levő árpa és zab vetések is elégték. — Érdekes tárgysorozatú közgyűlése volt Szentes városának mult hó 27-én. A torontálmegyei magyar nyelvtérjesztő egyesületbe a város 20 frttal alapító tagként belépett. — A főkapitány ama kérelmét, hogy a tüzoltó szerek jó karban tarthatása okán egy külön épület, illetve alkalmas helyiség emeltessék, dacára a tanács pártoló előterjesztésének, nem teljesítette és így a nagyon is célszerű indítványt elvetette leginkább pénz hiányán, de meg azért is, mert ily épület emeléséhez alkalmas helye, tere a városnak nincs. — Az árvatári sikkasztók a szegedi törvényszék által szabadlábra helyezettek. Ezen ténye a törvényszéknek roppant reccusust szült, sőt a törvényszék ellen panasz is nyújtatik be az igazságügyi miniszternél. No ezen határozat helytelen, mert egy törvényszéket bepanaszolni, mert egy ügyészi indítványt magáévá tévén — két vizsgálati fogságban levőt szabadlábra helyezett — nem ildomos és eddigelé nálunk szokatlan is. A számadások 1881. év végéig lettek megvizsgálva és eddig 5000 frtot haladja a hiány, a hűtlenül elkezelt pénz. — A regale jog bérbeadásával van most a tanács elfoglalva, részben magasabb, részben csekélyebb bérösszegek ígértettek. A Rambovszky-féle volt nagyvendéglőért 8600 frtot ajánlott bizonyos Reinfeld Mór. A közgyűlés fog ez ügyekben, illetve ajánlatok fölött határozni.

H.-M.-Vásárhely. Nagyban folynak az előkészületek a lövész-egylet népnepélyére, de a gazdasági-egylet löversenyt rendező bizottsága is ügyködik. Ez utóbbi bizottság legközelebb megtartott ülésén elhatározta, hogy ötszáz frtnyi készpénz-díjakat oszt ki, míg a hölgyek-dija címén adandó emlék tárgyak beszerzésére albizottságot küldött ki. A löverseny szeptember 5-én, kedvezőtlen idő esetén 12-én lesz. — A város adósságai konvertálása okán 730,000 frtot az első hazai takarékpénztártól fölvenni 5% kamatozó, 50 év alatt visszafizetendő kötvényekben. A belügyminiszter azonban a város eme szándékát gátíró rendeletet adott ki, nem találván indokoltnak a 98 frtos árfolyamot, a hosszú törlesztési időt. Bizottságot küldtek az első hazai takarékpénztárhoz. — Bérbe adta a város rárósi birtokát 10 évre egy

consortiumnak, a jóváhagyás végett felterjesztett szerződést a belügyminiszter nem hagyta jóvá és így a bérlet Ujhelyi Lipóté lesz, ki egyezer frttal ígért több haszonbért, mint a társaság. — A közfürdő még nem nyílt meg, mert a vízvezető csövek még nem érkeztek meg. Nem eső után köpönyeg, nyár multával fürdő, lesz-e ama célszerűtlen mulasztásnak következménye, hogy a vízvezető csövek későn rendeltettek meg.

Szeged. A magyar alföld nagy magyar városa addig értekezett az Edelsheim—Janszky ügyben tartandó népgyűlés tárgyában, míg elhatározták, hogy semmit sem tesznek. Nem bíráljuk el Szegednek ténykedését, hisz arra ép oly kevéssé vagyunk hivatva, mint a hogy az lapunk irányával sem egyeztethető, de megmondhatjuk ama szerény véleményünket: jobb lett volna szép csendben a vezérférfiaknak előértekezletet tartani s csak az esetben nyilvánosság elé vinni az ügyet, ha hogy megmásíthatlan határozat hozatott. Mit mond a viág ily előjárásához? Különbö Szeged népe „magyar“ és iparkodó. — A napokban volt a technologiai muzeum sikerült kiállítása. — Most folyt le nagy fény, pompa, a hívők rendkívül nagymérvű részvéte mellett a „havi boldogasszony“ bucsuja. E bucsu néhány év óta Szeged helyi ünnepe, a mennyiben Szeged ujjáépítésének emlékünnepe is lett. Mint értesülünk rendkívül látogatott volt ez évben a bucsu. — Az önkényes tüzoltók népnepélyt rendeznek e hó 8-án, igen változatos a program s sokat ígér a csekély belépti díj mellett nyújtani. — A pécsi országos dalárünnepélyen természetes, hogy a szegedi dalárda is részt vesz. A magyar vendégszeretetre valló előkészületeket tettek eddig is a szentesi dalegylet fogadtatása iránt, kiket a hajó állomásnál fognak várni.

K.-Félegyháza. Ha figyelemmel kíséri az ember egy-egy város beléletét, azt tapasztalja, hogy sokan vannak, kik kormányozni szeretnének, még többen, kik a jól fizetett állásokat betölteni hivatottaknak érzik magukat, természetes, hogy a jó fizetést zsebre vágni nagyon is értik, de a város érdekét valójában nem hordják szívükön. Ily egyének buktatták meg jórészt az iskolaszék javaslatát a mult közgyűlésen, az iskolák szaporítása tárgyában. Nem kell, hogy sokat írjunk efelől, visszatér arra még a közgyűlés is.

Kecskemét. A kereskedői kaszinó mult hó 25-én a műkertben tűzijátékkal összekötött nyári mulatságot rendezett. Az a nélkül sem igen sikerült vigalomnak éjfélután 2 órakor a harangok tűzjelzése vetett végett. Több ház esett a romboló elemnek áldozatul. — Hangversenyt rendezett Predic László ottani születésű hegedűművész e hó 7-én, az érdekeltség nagy lévén, valószínű, hogy az anyagi eredmény is megfelel a várakozásnak. — A színészet érdekében egy valójában pártolásra méltó felhívást tesz közzé a „Kecskemét“ egy alföldi magyar szintársulat fönntartására. A felhívás az összes szomszédos városok közönségéhez intézett. — Az Edelsheim-Janszky-ügyben népgyűlést készülnék tartani. — A kántor-ügy ugy látszik ujabban is oly stadiumba lépett, mely a pártokra szakadt hivek egy részének nem tetszik, a szentszék a kántor nyugdíjaztatását mondja ki újabb határozatában.

Felelős szerkesztők:

HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.